

toliko věci manipulační, že ale jest nejen v případě posečkáni poplatku, nýbrž vždycky platiti nabyvateli věci poplatek z obohacení a sice jak z hodnoty zmenšené o hodnotu břemene, tak i z hodnoty břemene. A proto také postupují poplatkové úřady tak, že vyžadavše si k tomu souhlas strany věci neznalé, vyměří ihned po nápadu poplatek prvý, to jest z hodnoty o břemeno zmenšené, a v témže platebním rozkazu i poplatek druhý, to jest z obohacení, které nastane zánikem břemene.

Postup ten odporuje slovnímu znění zákona. Ten přece předepisuje výslovně, že poplatek z obohacení nastalého zánikem břemene se platí toliko vedle poplatku posečkaného (neben der gestundeten Gebühr, gestundete Gebühr und ausserdem). Tyto výrazy mohou míti účelný smysl jen tehdy, když se zpoplatňuje obohacení odpadem břemene při posečkáni poplatku, jest ale protismyslno vyměřovati poplatek ten i tehdy, když poplatek posečkávaný není.

Této pro poplatníka nevýhodné praxi přistoupil na pomoc i nejv. spr. soud v rozhodnutí ze dne 3. března 1923 č. 3716 (sbírky č. 1187). Tento dedukuje správně, že obohacení poplatné nastává jednak u uživatele, jednak u nabyvatele substance; tvrdí, že u tohoto nastane obohacení ve dvou obdobích, a proto že také zpoplatnění rozvrženo jest zákonem na dvě období, první kdy napadne holé vlastnictví, druhé po zániku břemene. Pak ale celé ustanovení o poshovění nemá smyslu, bezvýznamným by bylo jmenovitě ustanovení, že poplatek období druhého se má platiti vedle poplatku posečkaného z prvního období, zvlášť když tento jest už vyměřen a zaplacen. Také § 41 předepisuje povinnost oznámiti zánik břemene jen pro případ, když povinnost platiti poplatek darovací jest odsunuta, neplatí to ale nikdy pro případ, když se ihned po prvém nápadu vyměří a zaplatí poplatek podle první věty odst. 1. §21. Byl by přece bláhový každý poplatník, aby platil ihned poplatek beze vší úlevy, když ho může platiti dejme tomu až za deset let.

I § 19 prov. nař. se nedotýká vůbec případu, když se poplatek ihned při prvém nápadu vyměří a ovšem i zaplatí, nýbrž předepisuje jen pro administrativu berní, když se poplatek posečkává, toliko vypočísti. Užívá tu výslovně výrazu ermittelnd a ne bemessen.

Tato praxe vede k tomu, že se zpoplatní daleko více, než obnáší hodnota věci. Odkáže-li se pozemek v ceně 10.000 Kč s tím, že má třetí osoba pod 60 let věku, doživotní užívání tedy platí:

tento uživatel z hodnoty 5000 Kč
nabyvatel pozemku z hodnoty zmenšené o cenu užívání, tedy z 5000 Kč
po zániku užívacího práva nabyvatel zase z . . . 5000 Kč
a když tedy se vyměří poplatek ihned bez posečkáni, platí se poplatek z obohacení z hodnoty 15.000 Kč. To jest běžný případ.

II. Praxe ale podrobuje tomuto ustanovení i případy, kdy se odstoupí majetek za života úplatně, při čemž kromě úplaty se vyhrazují pro odstupitele neb osoby třetí shora zmíněná práva. V tomto případě se ale přehlídí úplně, že ten, kdo dal nějakou úplatu, a koná uvedená plnění výměnkářská, není vůbec obohacen. I když snad nastane nějaké obohacení v tom, že se v ceně něco sleví, neb že se počítá s tím, že starí odstupitelé dlouho živi nebudou, nemůže případ ten spadatí vůbec pod toto ustanovení popl. nov.

Nejjednodušším případem takovým jest, že rodiče odstoupí dítěti holý domek, a vyhradí si doživotní vydržování, kromě splátky nějaké pro druhé dítě. Tu přece vyčerpává protihodnota plně hodnotu domku skoro vždy, a jest to protismyslné, aby v takovém případě mělo dítěto po odpadnutí vydržování platiti poplatek z obohacení. Vždyť to vydržování nese dítěto ze svého, neplyne přece z užitků domku.

Jeví se tedy pro případné sjednocení předpisů poplatkových velenutným, aby tato otázka, která naši celou praxi probíhá, byla jasně upravena, a aby vyloučeno bylo placení poplatku z obohacení fiktivního, kterého v největší části případů vůbec není.

Rozhodnutí nejvyššího soudu.

Titul »Doktor« může pojat býti do znění protokolované firmy k bližšímu označení jména jen tehdy, srovnáme-li se s pravdou, tedy byli majiteli firmy tuzemskou vysokou školou udělen aneb v tuzemsku nostrifikován.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu z 1. října 1924 RI 790/24.)

Rejstříkový soud nedovolil zapsati firmu kupce jednotlivce s přídomkem »Dor.«

Rekurs zůstal bez úspěchu. Podobně i revisní recurs. Důvody: Není tu podmínek Nu. 16. cis. pat. z 9. srpna 1854 č. 208. ř. z.

Uvádí-li stěžovatel, že není závady, aby používal titulu doktora, získaného na cizozemské universitě proto, poněvadž nehodlá z tohoto důvodu vykonávati jinakých práv, nutno poukázati k tomu, že již užívání titulu onoho samo jest právem vyplývajícím z jeho propůjčení a že tedy již proto třeba nostrifikace, chce-li stěžovatel v tuzemsku onoho titulu užívati.

Podle ústavní listiny jest přípustno udělení v československé republice tituly jen pokud označují úřad neb povolání, což však se netýká hodnotí akademických.

Pokud tedy nebyl zdejšímu státnímu občanu v tuzemsku udělen titul doktora, k čemuž na roven jest postavití i nostrifikaci takového titulu řádně v cizině nabytého, nemůže ho zde užívati. Proto bylo by i firemní dodatek »doktor« k bližšímu označení osoby sloužící, jinak podle čl. 160 obch. z. zásadně přípustný, možno připustiti jen tehdy, jeli pravdivým t. j. nabyla-li ho osoba, jejíž jméno je součástíou firmy na některé tuzemské vysoké škole neb byl-li titul v cizině nabytý nostrifikován.

Dr. Kasper.

Výklad »zlomyslného opuštění« jako důvodu rozvodu podle § 169 obch. z.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu ze 2. září 1924 RvI 839/24. Krajský soud v Litoměřicích CgII 121/23.)

Žaloba manželčina proti manželu podaná o rozvod od stolu a lože z důvodu »zlomyslného opuštění« byla ve všech stolicích zamítnuta.

Z důvodů III, stolice:

Dovolání vytýká, že odvolací soud nesprávně vykládá pojem »zlomyslného opuštění« způsobem, odporujícím jak doslovu, tak i úmyslu zákonodávce, dovozujíc mylně, že zlomyslným jest každé opuštění, s nímž druhý manžel neprojevil výslovného souhlasu, nebo ku kterému nedal soud zvláštního svolení.

Než odvolací soud správně uvedl, že pojem »zlomyslného opuštění« není v zákoně vymezen a že jest je posuzovati podle okolností jednotlivého případu, jimiž třeba zjistiti, zda zrušení manželského společenství stalo se proti vůli druhého manžela, bez podstatných důvodů a se zřejmým úmyslem, aby spojení manželské bylo pro vždy přerušeno.

Těchto předpokladů bezdůvodného opuštění u žalovaného však není, když bylo nižšími soudy zjištěno, že žalobkyně svým hrubým chováním vůči němu, zejména opětovnými velmi citelnými urážkami ho tupila, neposkytla mu v domácnosti ani slušného stravování, zanedbávajíc vůbec svou domácnost, a že ho dokonce vyzvala, by společnou domácnost opustil a že ani pro jeho pozější snahu, by obnoveno bylo mezi nimi zase spo-

radané manželské spoluzítí, neměla pochopení a ochoty, setrvávši při svém dřívějším nepřistojném chování.

Z těchto skutkových zjištění vyplynul správný závěr odvolacího soudu, že v jednání žalovaného, když domácnost opustil a jinde bydlel a se stravoval, nelze spatřovati zlomyslné opuštění, jak je má na mysli ustanovení § 109 obč. z., neboť byly prokázány podstatné důvody, prýšící právě z chování manželky, které ho přiměly, že společenství s ní přerušil.

Dr. Kasper.

Je-li možná sanace družstva jiným způsobem ku př. zvýšením vkladních podílů členů, není nutno ihned pro vykázany bilanční schodek uvaliti na družstva konkurs podle § 84 odst. 2. zák. č. 70 ai 1873 ř. z.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu ze 17 září 1924 RI 719/24.)

Rekursní soud zrušiv zamítnutí návrhu některých členů společenstva s ruč. obm. na uvalení konkursu pro vykázany bilanční schodek nařídil soudu prvé stolice, aby o návrhu tom nově rozhodl, až se po řádně svolané valné hromadě ukáže, bude-li možná sanace družstva usnesením na zvýšení vkladních podílů čili nic.

Dovolacímu rekursu nebylo dáno místa. Důvody: Nutno míti na zřeteli, že za trvání společenstva může se toto ubrániti konkursu tím, že valná hromada se usnese dvoutřetinovou většinou na přiměřeném zvýšení obnosu členského podílu, nebo že členové schodek sami uhradí.

Jest sice pravda, že § 84 odst. 2. zák. č. 70 ai 1873 ř. z. zavazuje představenstvo, aby učinilo návrh na zahájení konkursu, jakmile dluhy společenstevní převyšují jmění, leč tím není vyloučeno, aby bylo použito jiných prostředků, zejména, aby zvýšeny byly členské podíly. Podle § 5 č. 5., cit. z. musí společenstevní smlouva stanoviti také výši členských podílů. § 33 odst. 2. cit. z. připouští zcela všeobecně, aby se valná hromada usnesla na změnně společenstevní smlouvy, při čemž nikerak nerozeznává. Je-li tedy stanovení výše členských podílů součástí společenstevní smlouvy, pak může býti valnou hromadou usnesena změna i v tomto směru, aniž by bylo třeba přípustnost zvýšení podílů smlouvou zvláště vyhraditi. Členům družstva, kteří by se usnesením valné hromady pokládali za postižené, jest volno, aby, chtějí-li se uchrániti důsledku onoho zvýšení podílů, z družstva vystoupili (§ 77 cit. zák.). Možno-li tudíž odvrátiti konkurs způsobem shora výtčeným, pak rekursní soud právem usnesení rejstříkového soudu zrušil, neboť při různosti názorů členů družstva o stavu a prosperitě podniku, o němž jde, třeba dalšího šetření za tím účelem, aby bylo bezpečně zjištěno, je-li odůvodněna naděje na sanaci, či zda nutno ohlásiti konkurs.

Dovolací rekurs nemohl se tedy potkati s úspěchem.

Dr. Kasper.

Přeměnou firmy kupce jednotlivce v komanditní společnost zanikne firma původního majitele, třeba též zůstal veřejným společníkem (komplementářem) nové společnosti, v důsledku čehož uhasla prokura udělená původním majitelem závodu výmazem jeho firmy.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu ze 24. září 1924 RI 603/24.)

Vrchní soud odmítl odvolání jako opožděné s poukazem na to, že kontumační rozsudek doručení byl Xovi, prokuristovi firmy K., která tím, že přeměněna byla v komanditní společnost a s novým zněním převedena byla z rejstříku firem jednotlivcův do rejstříku firem společenských, nezanikla a nebyla z rejstříku obchodního vymazána. K. je nyní komplementářem a X. prokuristou. Byl tudíž X. oprávněn rozsudek za žalovanou firmu K. přijmouti a proto platí jako den doručení ten den, kdy Xovi rozsudek byl doručen, podle něhož ale odvolání jeví se opožděným.

Nejvyšší soud zrušil usnesení to a nařídil o odvolání jednati a věcně je vyřídití. Důvody:

Názor odvolacího soudu, že žalovaná firma nezanikla a nebyla z obchodního rejstříku vymazána, ačkoli byla přeměněna v komanditní společnost a s novým zněním převedena do rejstříku firem společenských, je mylný. Vstupem tří veřejných společníků a dvou komandistů do závodu Kova, zapsaného pod firmou K. do rejstříku firem jednotlivcův vznikl nový právní podmět, komanditní společnost. Dosavadní firma jednotlivce »K.« splýnula s ní v jeden právní podmět a pozbyla tím vlastní samostatné právní jsoucnosti. Zánikem jejím jako

samostatného podniku stalo se ovšem též bezpředmětným zřízení Xa za jejího prokuristu. Trvání jeho zápisu jako prokuristy v obchodním rejstříku je úplně bezpodstatným, neboť nemůže býti prokuristou podniku neb firmy, kterých již není. Nemohlo se proto ani doručení svěřící Kovi podle § 93 odst. 2. c. ř. s. a čl. 42 obch. z. státi platně do rukou osoby, jež není jeho prokuristou a ježto ani nebylo tvrzeno, že by tu byly podmínky pro náhradné doručení do jeho rukou podle § 102 a násl. c. ř. s., nestalo se doručení k jeho rukám vůbec podle předpisu. Na tom nemění nic, že X je prokuristou nově zřízené komanditní společnosti, k jejímž veřejným společníkům (komplementářům) patří též K., neboť, jak je doloženo, on a komanditní společnost, vzniklá vstupem společníků a komandistů do jeho firmy, jsou správně různé podměty, které nelze zaměňovati. Jaký vliv tato právní různost má na přechod práv a povinností z onoho na tuto, netřeba tu rozebíratí. Jisto je, že jejího prokuristu nelze pokládati beze všeho i za prokuristu jednotlivých její společníků.

Slušelo proto rozhodnouti, jak nahoře uvedeno.

Dr. Kasper.

ZE DNE.

»Sbírku příkladů knihovnicích žádostí a usnesení« vydají v nejbližší době vlastním nákladem JUDr. Jos. V. Bohuslav, senátní prezident nejvyššího správního soudu, a Antonín Hartmann, odborový přednosta ministerstva spravedlnosti.

Jest to šesté opravené vydání známé a stále hledané pomůcky, vydané JUDrem J. V. Bohuslavem. Nové vydání doplnilo zejména povšechnou část zákonnými předpisy a judikaturou až do poslední doby, řeší některé sporné otázky, přihlíží ve zvláštním oddíle ku předpisům knihovnicího práva platného na Slovensku a Podkarpatské Rusi a uvádí též poplatkové předpisy v knihovnicích věcech jak v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, tak i na Slovensku a Podkarpatské Rusi platné. V druhém dílu upraveny jsou úplně nové vzorce knihovnicích podání a vyřízení, jsou zjednodušeny a stylisovány, aby vyhověly věcně a také jazykově a spolu, aby zápisy z nich mohly býti vykonány v knihách beze vší změny. Úvodem (označením soudu, žadatele a návrhu) lze doplniti každý vzorec na podání tak, že se hodí pro soud za vyřízení pouhým »describatur«, čímž se urychlí a zjednoduší manipulace v knihovnicích věcech. Použitím těchto vzorců přijdou právní zástupci nejen vstříc soudům, nýbrž usnadní si též svou vlastní práci. Povšechná část vzrostla tím přes 26 tiskových archů, vzorec bude 320; část obsahuje též nejběžnější vzorce pro Slovensko a Podkarpatskou Rus, kdežto lze většinou užití ostatních vzorců obdobně i tam.

Vzorce byly schváleny výnosem ministra spravedlnosti ze 14. září 1924, č. 1567 pres. a bude uloženo soudům, aby dílo zařadily do úřední knihovny.

Dílo bude míti as 800 stran; do knihkupeckého obchodu dáno nebude. Cena vázaného výtisku as 50 Kč. Objednávky vyřídí Ant. Hartmann, odb. přednosta v Praze IV., ministerstva spravedlnosti.

Knihovní provádění přidělů Státního Pozemkového úřadu. Konečně můžeme podati všem kolegům zprávu o dojednání se Státním Pozemkovým úřadem ve věci knihovnicího provedení přidělů. Akce tato vleče se již po dobu několika měsíců a vedena byla za spolupůsobení stavu advokátního.

S. P. Ú. projevil již před delším časem ochotu, že sepisování přidělových listin a knihovnicích podání svěří notářům a advokátům. Jednalo se pouze ještě o odměnu za tyto práce. Oba stavy naše navrhovaly odměnu za listiny přidělové dle sazby notářské A 1. dle jednotlivých přidělových cen bez omezení na maximální hranici a pro knihovnicí podání podle pol. 7. rovněž podle jednotlivých přidělových cen a bez omezení na maximální hranici jakož i náhradu všech hotových výloh a manipulačních poplatků.

Po dlouhém jednání došlo k následujícímu ujednání. Advokátní komora česká zároveň v plné moci komory Moravské a notářská komora Pražská jménem všech českých komor v Čechách a na Moravě zavázala se, že příslušníci její budou postupovati následovně: